

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

de hervormde vaan

77° jaargang · nr 2 · februari 2017

pagina 4

Bijbelstudie o.t.:
Tweede antwoord
van de HEERE*

pagina 14

WEB:
Bidden moet je
leren

pagina 20

Uitnodiging
Huishoudelijke
Vergadering

1e voorzitter: Ds. W. Westland

Bonkelaarsplein 46, 3363 EL Sliedrecht

T 0184 636920 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap

Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren

T 0318 483717 • dsjpnep@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk

Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom

T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk

Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk

T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom

Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik

T 0348 551496 •

accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen

Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal

T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots

(Verdiepingsconferentie 25+)

Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen

T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Redactie-adres)

Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk

T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)

Vossenakker 2, 6711 CZ Ede

T 0318 307748 •

ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Overlijdensberichten:

J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen

E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bonds bureau

Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,

3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699

E bonds bureau@filternet.nl

Bankrek.nr. NL08RABO0377871559

t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bonds bureau:

Maandag t/m donderdag van 8.30 - 11.30 uur.

Vrijdag gesloten.

*Voor al onze activiteiten zie onze agenda op
www.hervormdemannenbond.nl*

inzenden kopij maart-nummer

De kopij voor het maart-nummer moet vóór

21 februari bij de drukker (info@boutdruk.nl)

aanwezig zijn.

inhoud

Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.	4
Bijbelstudie n.t.	7
Van de voorzitter	12
'Onder een vergrootglas'	12
WEB - Bidden moet je leren	14
Organisatienieuws	18
Overlijdensberichten	18
Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering	20

Het geslachte Lam

(...) *want U bent geslacht* (...) (Openbaring 5: 9m)

Een nieuw lied...

Er wordt vandaag wat afgezongen! Maar het ene lied is het andere lied niet. Er is nogal verschil van inhoud. Het lied dat in de hemel wordt gezongen, is een nog nooit eerder gezongen lied. In vers 9a staat dat het een *nieuw* lied is. Een in de hemel gecomponeerd lied. Of moeten we zeggen: een spontaan geboren lied? De Psalm dichters noemen het nogal eens. Psalm 33, 98 en 149 berijmd spreken van een nieuw lied. Israël zong na de doortocht door de Rode Zee een nieuw lied. Zo'n lied wordt gezongen na een nieuwe (verlossende) daad van God.

Een nieuw lied over Het Lam...

In de hemel is er ook sprake van een nieuwe daad. Het Lam neemt de boekrol aan uit handen van Hem Die op de troon zit. Daarmee ligt de wereldgeschiedenis in goede handen. En niet alleen die, maar ook die van Gods Koninkrijk en ons persoonlijke leven. Het Lam staat garant voor een goede afwikkeling. Hij heeft én houdt alles in Zijn hand. Ook vandaag, anno 2017! En dát nu brengt in de hemel tot het zingen van een nieuw lied vóór en over Het Lam. Nee, Zijn Naam wordt niet genoemd. Wij weten dat het om de Heere Jezus gaat. Maar in Openbaring 5 wordt Hij wel een paar keer Het Lam genoemd. Opvallend!

Een nieuw lied over Het geslachte Lam...

Daar beginnen de eerste regels van dit nieuwe

lied mee: *want U bent geslacht*! Daarin klinkt het hele OT mee. Hoe vaak gaat het daar niet over een lam? Hoeveel lammeren zijn er niet geslacht? Moest er bij de tiende plaag niet bloed van een lam gestreken worden aan de deurposten? Preekte Johannes de Doper niet van Het Lam van God? In de hemel wordt ervan gezongen! Liggend voor Het Lam (vs. 8a) wordt van Hem gezongen dat Hij geslacht is. Geslách! Zeg dat woord maar eens een paar keer hardop... We horen er in onze tijd van: mensen die worden afgeslacht. Vreselijk! Maar hier gaat het om Het Lam! In de hemel zingt men niet: U stierf voor ons. Óf: U gaf Uw leven voor ons. Maar u bent geslách! Wat een lading heeft dat woord! Geslacht op Golgotha. U weet toch waarom? Om uw en mijn zonden. Om onze overtredingen. Daar moest een....nee, Hét Lam voor geslacht worden! Geslách!

Een nieuw lied over Het geslachte Lam méégezongen...

Beseffen wij dat? Zien we de hoge prijs die Hij betaalde? De prijs van Zijn leven? Waar wij dat werkelijk (leren) zien en beseffen, vergeten we dat nooit meer. Maar dan ook nóóit! Dat kan zelfs de dood niet uitwissen. Dat zal al de Zijnen eeuwig heugen! Wat ik er mee wil zeggen? Dít: in de hemel is dat het eerste wat al de verlostten zingen als ze Het Lam zien: *want U bent geslacht*! Zij herinneren zich: Hij is Het Lam. Dat Zijn leven gaf voor mijn schuld en zonden. In de prediking en bij brood en wijn hebben zij

dat meer dan eens gehoord en gezien. Vooral ook: beléden! En als ze Hem dan in de hemel zien, komt dit als éérste van hun lippen: *want U bent geslacht*. Daarom: zingen we dit lied

mee? In het geloof en de wetenschap dat Hij Zich ook voor mij liet slachten? De Heilige Geest wil het ons, juist ook in deze lijdensweken, (weer) leren! Als een vooroefening...

Ds. E. de Mots

bijbelstudie o.t.

Tweede antwoord van de HEERE*

Habakuk 2

4

(* Nu in zijn geheel Habakuk 2; in het maart-nummer volgt dan Habakuk 3, de laatste Bijbelstudie. Om niet teveel ruimte in beslag te nemen, zal ik me daardoor in de uitleg wel enigszins moeten beperken).

(Vers 1)

Na de tweede klacht van Habakuk blijft het even stil. Anders dan de eerste keer, komt er niet meteen een antwoord van de HEERE. Maar Habakuk verwacht dat wél. Dat blijkt daaruit dat hij op zijn *wachtpost ging staan*. Een plaats die hij blijkbaar vaker innam. Zie het als een toren die zicht, uitzicht geeft. In dit geval uitzien naar een antwoord van de HEERE. *Zijn verwachting bij alle raadsels is gelegen in Gods spreken* (B.M. van den Bosch). Vergelijk hiervoor ook Exodus 19: 3, Numeri 22: 41 en 1 Koningen 19: 11

(Vers 2)

En het antwoord kómt: in een gezicht, een visioen. Het is niet slechts een persoonlijk antwoord maar ook voor het volk. Habakuk

moet dit namelijk *griffen in tafelen*. En dan zo dat het goed leesbaar is én voor de toekomst bewaard blijft. Het ingriffen wijst op het onuitwisbare. We kennen dat o.a. uit Deuteronomium 6: *U moet ze uw kinderen inprenten* (Deut. 6: 7a). Jesaja 30 komt nog wat dichterbij in de buurt: *Nu dan, kom, schrijf het in hun bijzijn op een schrijftafel en teken het in een boek, zodat het blijft staan tot de laatste dag, voor altijd en eeuwig* (Jesaja 30: 6).

(Vers 3)

En waarom Habakuk dit op moet schrijven, maakt dit vers duidelijk: het zal op Gods tijd en wijze *werkelijkheid* worden. Dit betekent niet dat de boodschap een *leugen* is maar dat er nog enige tijd overheen zal gaan. De heilige God heeft de tijd! En zolang Hij *uitblijft*, blijf

Hem verwachten. Een houding die vaker aanbevolen wordt. Ik noem Abram die met Sarai lange tijd moet wachten op de vervulling van Gods belofte. Ik denk aan de profeet Micha die zegt: *Ik zal wachten op de God van mijn heil* (Micha 7: 7). Is zo'n houding niet passend en tegelijk ook typerend voor de gelovige?

(Vers 4)

In het eerste deel van dit vers gaat het over de *hoogmoedige* Babyloniër. Die heeft hele andere bedoelingen. Hij is *niet oprecht*. Hij handelt vanuit ándere motieven en belangen. En zo is het met elk mens die best zonder God kan leven. Maar zo is het niet met *de rechtvaardige: die zal door zijn geloof leven*. Dat heeft in dit geval met vertrouwen te maken. Vertrouwen op de HEERE. Geloof – ondanks alle omstandigheden, nochtans! – dat Hij Zijn Woord nakomt en Hij niet weg zal blijven. Een 130-houding: *'k Blijf den HEER' verwachten, mijn ziel wacht ongestoord, ik hoop in al mijn klachten (!), op Zijn onfeilbaar Woord* (Psalm 130: 3).

(Vers 5)

Habakuk gaat door op het gedrag van de Babyloniër. Samengevat komt het erop neer dat zij aan het kortste eind zullen trekken. Al brengen zij slag na slag toe, onderwerpen zij *heidenvolken*, zij zullen *niet slagen* in hun missie! Omdat er met Psalm 58 *een God is, Die leeft en op deez' aarde vonnis geeft* (Psalm 58: 8).

(Vers 6 – 8)

In de vorm van *een spotlied* wordt in de verzen 6 – 20 de ondergang van Babel beschreven. Alle volken zullen dit aanheffen over Babel. Er klinkt een *wee* en dat tot vijf keer toe! Ik neem die per wee samen: het zijn telkens drie

verzen die daarover gaan. Zo is het een lied van vijf coupletten met dus drie versregels. Het eerste wee komt over mensen die zichzelf verrijken met andermans goederen en die vol zijn van roof- en plunderzucht. Zie Hab. 1: 6. De vraag is *hoe lang* dat doorgaat? Babel krijgt het terug: allen aan wie zij zich verrijkten, zullen zich tegen hem keren! Dan wordt Babel zélf de *buit* van de volken die het uitbuitte. De reden hiervoor is het geweld dat zij aanrichtten in het land en tegen de mensen. Met een gezegde: 'wie kaatst, kan de bal verwachten'.....

(Vers 9 – 11)

De tweede *wee-roep* gaat over iemand die op een oneerlijke manier winst maakt voor zijn eigen *huis*. We mogen ook lezen: *familie*. Hij denkt daarmee dat zijn 'kostje gekocht is' en niemand hem meer wat kan maken. On-aantastbaar en onbereikbaar voor *het kwaad*! Maar dat is een grote misvatting: hij verzameld *schande voor zijn huis*. Hij heeft immers veel volken uitgeroeid en daarmee gezondigd!

Hier 'spreken *de stenen*': *want de steen schreeuwde vanuit de muur*. En ook *de balk* doet mee. Opnieuw zien we in de Bijbelstudies over Nahum en Habakuk: God laat het kwaad niet ongestraft! Het woord van de Spreukendichter is op zijn plaats: *Wie echter tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan. Allen die Mij haten, hebben de dood lief* (Spreuken 8: 36).

(Vers 12 – 14)

De derde wee of roep doelt op Babyloniërs die *steden* bouwen op *vergoten bloed* en *onrecht*. Opvallend is dat het stichten van een stad in het OT vaak als iets negatief wordt gezien. Zie daarvoor Gen. 4: 17; 10: 11 en 11: 4 – opvallend daar: Babel....Maar met wie houden

de Babyloniërs geen rekening? Net zoals dat trouwens in Babel ook het geval was? Met *de HEERE van de legermachten*!

Door Zijn ogen bekeken *spannen de natiën zich in voor het vuur en matten zij zich voor niets af*. Dat wil niet anders zeggen dan dat al hun bouwen tevergeefs is. Als bij de torenbouw van Babel, blaast God erin en blijft er niets van over! Zoals Jeremia 51 onder woorden brengt: *Zo zegt de HEERE van de legermachten: De brede muur van Babel zal zeker geslecht worden en zijn hoge poorten zullen met vuur aangestoken worden. Zo hebben de volken zich voor niets moe gemaakt*.

Opeens klinkt er dan een geweldig perspectief. Het gaat namelijk om iets heel anders. Niet om een van bloed en onrecht doortrokken aarde maar om *een aarde die vol zal worden met de kennis van de heerlijkheid van de HEERE*! Dat is héle andere taal en toekomst! En het beeld van *het water dat de bodem van de zee bedekt*, wijst op het overweldigende van deze toekomst! Straks is de hele aarde Gods woonplaats. Alles op aarde ademt dan de goedheid en genade van de HEERE. Dankzij Hem Die alle kwaad en ongerechtigheid wegdroeg op Gologtha, Jezus Christus. *Geloofd zij voor eeuwig Zijn heerlijke Naam; laat heel de aarde met Zijn heerlijkheid vervuld worden. Amen, ja, amen* (Psalm 72: 18).

(Vers 15 – 17)

De vierde wee gaat in op de omgang van de Babyloniërs met *zijn naaste*. Zij voeren die – als Noachs dochters eens – *dronken*. Met als doel *om hun naaktheid te aanschouwen*. Het klinkt wat vreemd misschien maar letterlijk staat er iets als om naar hun geslachtsorganen te kunnen kijken. Maar óók dat keert op

hun hoofden terug. God zal Babel dronken maken en hem ontdoen van alle schaamtegevoel en naakt maken en alle eer ontnemen. De HEERE zal hen *de beker van Zijn wraak* laten drinken. Dan komt er *schande* over hen in plaats van *eer*.

Vers 16 heeft het over *schandelijk braaksel*. Ik moet hier denken aan 2 Petrus 2: 22: *Maar hun is overkomen wat een waar spreekwoord zegt: De hond is teruggekeerd naar zijn eigen uitbraaksel en de gewassen zeug naar het rondwentelen in de modder*. Is daar geen sprake van?

De reden van Babels ondergang wordt ook genoemd: *het geweld tegen de Libanon*. Onder mens en dier (!) richtten zij een slachting aan! Léés: onder Juda en Jeruzalem met zijn inwoners. Het is inmiddels een repeterend refrein in Habakuk 2: het geweld dat zij anderen aandeden, zal op hun eigen hoofd terugkeren!

(Vers 18 – 20)

Het vijfde en laatste *wee*: die begint met een lange vraag. Samengevat: *wat is het nut van een gesneden beeld*? U hoort het tweede gebod erin doorklinken. Het raakt aan het dienen van de HEERE. Béter: aan het feit dat Hij vervangen en gévangen wordt in een zelfgemaakt beeld! Het stelt niets voor! Het *onderwijst leugens* en het zijn *stomme afgoden*. Het is een *stuk hout*. *Wee hem die hout wakker* wil laten worden! Of dat tot een *zwijgende steen* roept.

Het – afgoden – kunnen helemaal niets uitrichten en betekenen. Hoe zingen wij dat ook alweer in Psalm 135? *D'afgoon van het heidendom, goud of zilver, schoon in schijn, hebben lippen maar zijn stom* (Psalm 135: 9).

God spreekt een wee uit over hen die een afgod aanroepen! Zijn het niet uiteindelijk *wee-en* over een leven waarin niet God en Zijn Woord de toon zet maar het leven in de zonde? *Gans anders is 't met hem, die 't kwaad bemint: hij is als kaf dat wegstuift voor den wind (...), 't heilloos spoor der bozen zal vergaan* (Psalm 1: 3/4).

En dan dat einde van deze vijfde *wee*: hoe anders dan de afgoden is Hij! Wat een contrast! Habakuk belijdt: *de HEERE is in Zijn heilige tempel*! Dat kan de tabernakel of tempel zijn maar net zo goed – met Habakuk 1: 3 en 13 – de hemel. De profeet weet nu: de HEERE is erbij! Hij laat Zijn volk niet gaan! Hij laat Zijn volk niet los! Maar Hij treedt op en grijpt in! En hoe! Het is reden voor de profeet om op te roepen *stil te worden voor Zijn*

Aangezicht. Een oproep die niet alleen aan Zijn volk gericht is maar aan *heel de aarde*! *De lofzang is in stilte tot U, o God*.

Gespreksvragen

1. Waar denkt u aan bij het *staan van Habakuk op zijn wachtpost*?
2. Kent u ook iets van *een wachtpost* in uw eigen leven? Praat erover door.
3. Wat *kán/is* het moeilijke zijn van het *uitblijven* van de HEERE?
4. Wat zijn overeenkomsten met Nahum als het gaat om de vijanden, de Babyloniërs?
5. Probeer de (vijf) '*wee-en*' eens concreet toe te passen op situaties in onze tijd.
6. Waarom zou Habakuk dit hoofdstuk eindigen met *Wees stil voor Zijn aangezicht*?

bijbelstudie n.t.

Ds. M. van der Zwan

7

Overgeleverd om gekruisigd te worden

(Mattheüs 26:1-27:66)

(26:1-13)

Een overlijdensbericht, een mededeling dat iemand is omgekomen bij een verkeersongeval beschouwen wij meestentijds als slecht nieuws. Een sterfgeval brengt in veel gevallen groot verdriet met zich mee. Opmerkelijk is het dan dat de Heere Jezus spreekt over Evangelie (=Goed Nieuws) terwijl Hij daarmee doelt op Zijn eigen begrafenis (vers 13). Het is een

aanwijzing dat wij Zijn lijden en sterven met heel andere ogen moeten bekijken dan wij doorgaans bij een sterfgeval doen. Hoe anders het in Zijn geval loopt, blijkt alleen al uit het feit, dat Hij Zijn dood aankondigt. Over twee dagen is het Pascha en dan zal Hij worden overgeleverd om gekruisigd te worden. Het is opvallend dat op hetzelfde moment de overpriesters en de schriftgeleerden samenkomen

om te overleggen hoe zij Hem zouden kunnen doden. Die samenloop is een aanwijzing dat de lijdensweg en de dood van de Heere Jezus niet door hen maar van Hogerhand worden geregisseerd. Zij beogen voor Hem een roemloos einde, maar zonder het zelf te weten, werken zij mee aan het verlossingsplan, dat de HEERE met Christus heeft. Dat plan is dan ook de reden dat de Heere Jezus spreekt over Zijn begrafenis als het Evangelie, het goede nieuws. De discipelen willen echter niet van Zijn sterven weten, maar de vrouw aanvaardt het en daarom zal er overal waar dit Evangelie wordt gebracht tot haar gedachtenis worden gesproken.

(26:14-16)

Wat Judas beweegt om op dit moment naar de overpriesters te gaan om Hem te verraden, blijft gissen. Er is geen bevredigende verklaring voor de geven. Het is in ieder geval zijn eigen besluit, ook al heeft de Heere de regie. Hoe Zijn leiding en Judas' eigen verantwoordelijkheid hier samengaan blijft voor ons een mysterie. De overpriesters maken in ieder geval graag gebruik van zijn diensten. Zij geven hem er een beloning van dertig penningen voor. Dat was de vergoeding die iemand volgens Exodus 21: 32 moest betalen aan de eigenaar van een slaaf als die door toedoen van zijn rund dodelijk was verongelukt. Volgens Zacharia 11:12 waren dertig zilverstukken ook het loon dat het volk gaf voor de Herder Die de HEERE over Zijn volk had aangesteld. Zo liet Israël Zijn minachting voor Hem blijken en Hij aanvaardt deze prijs dan ook niet, omdat die God onwaardig is. Volgens professor van Bruggen keerden de overpriesters, die deze woorden kenden, juist daarom dertig zilverlingen voor het verraad van de Heere Jezus. Zij erkennen dat de HEERE God deze

prijs onwaardig is, maar op deze manier laten zij blijken dat de Heere Jezus niet als God vereerd moet worden.

(26: 17-30)

Na zijn overleg met de overpriesters is Judas weer teruggekeerd naar de Heere Jezus en de discipelen. Hij is er namelijk ook bij als de Heere met hen de Paasmaaltijd houdt. Dit gebeurt in de stad Jeruzalem op een locatie die blijkbaar door iemand ter beschikking is gesteld die op z'n minst met de Heere sympathiseert. Hoe zou hij anders moeten weten wie 'de Meester' is Die bij hem het Pascha wil houden. Het is niet bekend of hij ook begrepen heeft wat het wil zeggen dat Zijn tijd 'nabij' is. Als lezers worden wij er echter weer op gewezen, dat het lijden en sterven van de Heere geen toevallige samenloop van omstandigheden is.

Eenmaal aan tafel brengt de Heere Zijn discipelen de schokkende boodschap dat één van hen Hem zal verraden. Dit zorgt onder hen voor veel beroering en leidt er zelfs toe dat elke discipel zich afvraagt of hij die verrader zal zijn? Als een mens zichzelf in de omgang met Christus leert kennen, vertrouwt hij zichzelf niet meer. Ook Judas stelt de Heere de vraag of hij misschien de verrader is. Opvallend is daarbij dat Judas Jezus niet als 'Heere', maar als 'Rabbi' aanspreekt. In het Evangelie naar Mattheüs doen de andere discipelen dat namelijk nooit. Hierdoor laat Mattheüs zien, dat Judas innerlijk afstand van de Heere Jezus heeft genomen. Het antwoord van de Heere is verhullend voor de omstanders, maar duidelijk voor Judas. Intussen blijkt ook hier dat er geen sprake is van een toevallige gebeurtenis, maar van vervulling van de Schriften, waarin Judas geen slachtoffer is, maar vrijwillig tot zijn keuze komt.

Na deze voor de discipelen ontstellende mededeling van het verraad, begint de Paasmaaltijd. Tot dan toe werd deze maaltijd gehouden ter gedachtenis aan de bevrijding door de HEERE van het volk Israël uit Egypte. In het huidige Jodendom is dat nog steeds het geval. Zowel toen als nu was het de gewoonte dat de heer des huizes of de geestelijk leider van de groep over deze bevrijding vertelde. De discipelen zullen dat ook van de Heere Jezus hebben verwacht, maar Zijn woorden hebben een geheel andere inhoud. Bij het uitdelen van het brood zegt Hij dat het hier om Zijn lichaam gaat. De wijn noemt Hij Zijn bloed dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden. Nog steeds gaat het bij het Pascha om bevrijding, maar in plaats van de slavernij van Egypte moet nu aan het diensthuis van de zonde worden gedacht. De macht van schuld en zonde worden verbroken omdat het bloed van Christus is vergoten en Zijn lichaam is verbroken. Dat de dood daarbij voor Hem niet het einde is, blijkt uit Zijn mededeling dat Hij in de toekomst nieuwe wijn met Zijn discipelen zal drinken. De maaltijd wordt vervolgens besloten met de lofzang, het Hallel, dat bestaat uit de Psalmen 113 tot en met 118.

(26:31-68)

Nu volgt er voor de discipelen opnieuw een schokkende mededeling van de Heere. Zoals er staat geschreven in Zacharia 13:7 zullen zij Hem straks allen in de steek laten. Dit wordt in het bijzonder door Petrus, maar ook door de andere discipelen met kracht tegengesproken. In de hof van Gethsémané blijkt echter dat zij het niet kunnen opbrengen om Hem bij te staan. Zijn verzoek om met Hem te waken, nu Hij zo diep getroffen wordt door gevoelens van angst, weerhoudt Petrus, Jako-

bus en Johannes er niet van om in slaap te vallen. Hier is echter geen sprake van onwil, maar van onmacht. 'de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak'. De worsteling zal Hij daarom alleen moeten doormaken.

Wij kunnen niet peilen wat de Heere in Gethsémané doormaakt. Hij kijkt in de afgrond van de diepste duisternis, de straf voor onze zonden, en bidt om verlossing, maar kent tegelijkertijd het verlangen om alleen de wil van Zijn Vader te doen. De discipelen krijgen van dit alles niets mee. Hoe wij dan aan dit verslag zijn gekomen, wordt nergens vermeld. Heeft de Heere na Zijn opstanding Zijn discipelen hierover ingelicht? Dat Hij na Zijn gebed tegen hen zegt om nu verder te slapen wordt door sommige uitleggers als een sarcastische opmerking opgevat. Het kan ook nauwelijks een welgemeende opmerking zijn, omdat Hij hen meteen daarna opdraagt op te staan, nu de verrader in aantocht is.

Judas heeft ervoor gekozen om met een gebaar van vriendschap Zijn Meester te verraden. Het is opvallend dat de Heere hem hier met vriend aanspreekt. Zien wij hier dat de Heere Jezus Zijn eigen onderwijs in praktijk brengt? Hij leerde immers om onze vijanden lief te hebben (Matth. 5: 44). Straks als Hij geslagen wordt zal Hij ook niet terugslaan (vgl. Matth. 5:39). Daarom verbiedt Hij ook met scherpe bewoordingen om Hem te verdigen met het zwaard. Dat zal slechts onheil brengen. Bovendien is het niet de wil van God dat Hij nu uit de handen van de menigte wordt bevrijd. Die menigte is overigens wel zwaar bewapend, alsof het hier een zware crimineel betreft. Zo zien wij hier in vervulling gaan wat Jesaja reeds mocht profeteren,

namelijk dat Hij onder de overtreders is geteld (53: 12).

Nu het Sanhedrin de Heere in handen heeft, is er een geldige aanklacht nodig waarmee zij zich van Hem kunnen ontdoen. Dat blijkt niet zo eenvoudig te zijn. Twee getuigen komen weliswaar met dezelfde beschuldiging, namelijk dat Hij gezegd zou hebben de tempel te zullen afbreken en hem vervolgens in drie dagen op te zullen bouwen. Wij lezen in geen enkel Evangelie dat de Heere Jezus een dergelijke uitspraak heeft gedaan. Ook het getuigenis van deze twee is dus vals. Het brengt de hogepriester er uiteindelijk toe om Hem onder ede te vragen of Hij de Christus is, de Zoon van God. In Zijn antwoord, dat aansluit bij Psalm 110: 1 en Daniël 7: 13, plaatst de Heere Jezus Zichzelf op dezelfde hoogte als God. Dat is voor de hogepriester voldoende om Hem te veroordelen jegens godslastering. Een oordeel dat ten onrechte door de anderen wordt overgenomen, want Hij heeft niets anders dan de waarheid gesproken. Voor het verblinde Sanhedrin ligt nu echter de weg open om Hem ter dood te veroordelen. Velen beschouwen dat tevens als een vrijbrief om helemaal op de Heere 'los te gaan' en Hem te bespotten, te slaan en in het gezicht te spugen.

(26:69-27-10)

Intussen speelt zich buiten het huis van de hogepriester een drama af. Petrus wordt op de binnenplaats tot drie keer toe herkend als een discipel van de Heere Jezus. Tot drie keer toe en telkens krachtiger ontkent hij iets met de Heere te maken te hebben. Als vervolgens de haan kraait herinnert Petrus zich de woorden van de Heere Jezus en huilt vanwege zijn berouw. Ook Judas krijgt spijt van zijn daden, al zal dat pas blijken, nadat de Heere is gestor-

ven. Toch doet Mattheüs er hier reeds verslag van, zodat er een tweeluik ontstaat van twee discipelen, die met betrekking tot de Heere Jezus niet de juiste keuze hebben gemaakt. Waar de overeenkomst tussen beide discipelen ophoudt en het onderscheid begint, is een mooie vraag voor de verwerking. In ieder geval is duidelijk dat Petrus niet handelde omdat hij een afkeer van de Heere had, terwijl Judas duidelijk niet meer met Hem uit de voeten kon. Een geheel andere weg gaat Judas ook nadat hij tot de erkenning is gekomen een Onschuldige te hebben verraden. Bij het Sanhedrin kan hij met zijn probleem niet terecht, waaruit blijkt hoe slecht zij zich als herders van Gods volk gedragen. Zij hebben geen oog voor een schaaap in uiterste nood. Judas komt uiteindelijk tot de conclusie dat er voor hem niets anders rest dan de hand aan zichzelf te slaan. Is Judas daarmee verloren of is er voor hem na zijn schuldbelijdenis genade. Er wordt door de verklaarders verschillend over gedacht.

De overpriesters en de oudsten die zich niet bekommeren om de toestand van Judas, vragen zich wel in alle ernst af wat zij met de dertig zilverstukken moeten doen, waarvan Judas afstand had genomen door die in de tempel te werpen. Zij beschouwen deze munten als bloedgeld waardoor het onrein is, 'omdat bloed nu eenmaal verontreinigt' (Van Bruggen, die hier naar een andere verklaarder verwijst). Zij zoeken daarom naar een andere bestemming die in hun ogen goed is. Zo kopen zij een stuk land, dat de akker van de pottenbakker wordt genoemd en waar nu vreemdelingen begraven kunnen worden. Waarom de akker deze naam droeg, is niet te verklaren. In ieder geval gaan ook hier woorden uit de Schrift in vervulling. Mattheüs noemt hier de naam van de profeet Jeremia, terwijl zijn citaat

grotendeels is terug te voeren op Zacharia 11:12. Was hij in de war? Nee, ook in de profetie van Jeremia kun je elementen van dit citaat terugvinden, zoals 18: 1-11, 19: 1-13, 32:14, al vindt niet iedere verklaarder (bijvoorbeeld professor Van Bruggen) deze plaatsen even overtuigend om Mattheüs verwijzing naar Jeremia te verklaren.

(27:11-32)

Ook al kan naar Joodse maatstaven de doodstraf worden opgelegd, de uitvoering ervan kon alleen door de Romeinen plaatsvinden. De Romeinse overheid was niet gevoelig voor religieuze aanklachten, maar als tevens kon worden aangetoond dat er sprake was van opstand tegen de politieke orde, dan kon men op haar medewerking rekenen. De beschuldiging dat de Heere Zich als Koning van de Joden gedraagt, kan er daarom toe leiden dat de stadhouder Hem ter dood veroordeeld. Pilatus neemt de beschuldiging echter niet serieus, maar uit angst voor de gevolgen neemt hij het ook niet voor de Heere op. Dat hij Barabbas opvoert, is dan ook meer een manier om de leiders van het volk dwars te zitten, dan een poging om de Heere van de dood te redden. Hij wil zijn positie niet in gevaar brengen en daarom laat hij het toe dat de leiders en het volk met de Heere kunnen doen wat zij willen. Welke invloed het bericht van zijn vrouw hierop heeft gehad weten wij niet.

(27: 33-66)

Omwille van de ruimte zullen wij niet meer verder ingaan op de geseling en de kruisdood van de Heere Jezus. Wie daar een prachtige verklaring van wil hebben, leze dan eens rustig ons Avondmaalsformulier door. Dan zult u ook (weer) ontdekken waarom de Heere Jezus Zijn lijden en sterven het Evangelie noemde.

Zijn dood is een volkomen verzoening voor al de zonden van degenen die in Hem geloven. Het gaat hier om het begin van hun grote toekomst, die reeds op de derde dag na Zijn sterven zichtbaar wordt. Het graf, waarvan de vrouwen hebben gezien dat Zijn lichaam daarin werd gelegd, zullen zij op de derde dag leeg aantreffen. De Heere is waarlijk opgestaan, Hij heeft de (onze!) dood overwonnen.

Gespreksvragen

1. Wat doet het u dat de Heere Jezus met betrekking tot Zijn lijden en sterven over goed nieuws/Evangelie spreekt?
2. Waar laat de Heere in dit Bijbelgedeelte doorklinken dat Zijn dood niet het einde voor Hem is? Wat heeft dat ons te zeggen?
3. Dertig zilverstukken zijn veel te weinig om de waarde van de Heere Jezus uit te drukken. Welke waarde heeft Hij dan wel?
4. 'Heere ben ik het?' Wat vindt u van deze reactie van de discipelen op de mededeling van de Heere, dat één van hen Hem zal verraden? In hoeverre past het ook ons om die vraag te stellen?
5. Waar is sprake van overeenkomsten tussen Petrus en Judas en wat onderscheidt hen van elkaar?
6. Waarom is de Heere Jezus zo bevreesd in de Hof van Gethsémané en wat heeft dat ons te zeggen?
7. Wat wordt er in het Avondmaalsformulier over de betekenis van het lijden en de kruisdood van de Heere Jezus gezegd?

Ds. W. Westland

van de voorzitter

Inleiding

Sinds onze verhuizing ben ik (gewoon) lid van de mannenvereniging in Sliedrecht. Dan komt er een moment, dat je aan de beurt bent voor de inleiding. Het was hetzelfde hoofdstuk waarin de tekst van mijn Proefpreek stond: Nahum 1:7. Ik heb mijn Proefpreek gehouden op 5 februari 1971 in de Geertekerk in Utrecht. U begrijpt, dat ik het mooi vond om mij, na zoveel jaren, weer te verdiepen in Nahum 1. Waarom ik dit schrijf?

Wel, ik merkte dat je voor een inleiding er echt voor moet gaan zitten. En ik dacht aan zoveel andere mannen, die deze winter een inleiding maken voor hun mannenvereniging. Ze worden op de avond zelf bedankt voor hun inleiding, maar ik wil het nu ook een keer doen in de Hervormde Vaan. Ik hoop, dat u aan het maken van een inleiding net zoveel voldoening beleeft als ik, en dat het voor u en voor de andere leden tot zegen mag zijn.

8 april

Dat is de datum voor de Huishoudelijke Vergadering. Plaats en tijd: Gebouw Maranatha in Veenendaal, aanvang 14.00 uur. Naast de

gebruikelijke jaarverslagen en bestuursverkiezing is er tijd voor het referaat van ds. J.P. Nap: „Mannenvereniging en Reformatie!”

We hopen dat u de datum van D.V. 8 april in uw agenda zet, en dat u samen met anderen die middag naar Veenendaal komt. Op de achterzijde van dit nummer vindt u het volledige programma.

Gezamenlijke Bondsdag

In verband met de herdenking van 500 jaar Reformatie is het plan gerezen om dit jaar samen met de andere Mannenbonden de Bondsdag te houden. In een goede samenspreking zijn al enkele lijnen uitgezet voor deze dag. Het wordt een Bondsdag in onze stijl, op de bekende plaats en tijd. De laatste zaterdag van oktober (28), in de Oude Kerk te Putten. Als bestuur zijn we blij met dit gezamenlijke initiatief. Over de sprekers e.d. wordt u later geïnformeerd.

Tenslotte

Een hartelijke groet, mede namens de andere bestuursleden.

12

Ds. P. van der Kraan

‘Onder een vergrootglas’

Herdenking kerkhervorming

Hoe?

Nu het jaartal 2017 op de kalender prijkt, is de herdenking van 500 jaar kerkhervorming

een feit. Al zal die herdenking vooral wel een plaats krijgen tegen dat de herfst van 2017 eraan komt. In ieder geval vindt vroeg of laat

dit jaar herdenking van de kerkhervorming allerwegen plaats. Daar moet u maar op rekenen. Geen enkele zichzelf respecterende kerkelijke en zeker geen reformatorische instantie zal het op dit punt laten afweten. Je zet jezelf te kijk! Vraag is echter hoe deze herdenking gestalte krijgt. Gaat het toe als in een museum, waar ter gelegenheid van een bepaalde tentoonstelling in een jubileumjaar allerlei bijbehorende kunststukken of historische attributen uit rommelige kelders en van stoffige zolders worden gehaald? Om afgestoft en opgepoetst op de expositie te kunnen schitteren? Om vervolgens na afloop van de tentoonstelling weer te verdwijnen naar dezelfde rommelige kelder en nog even stoffige zolder? Tot een eventueel volgend jubileumjaar? Ik vrees dat dit geen bange droom is als het de herdenking van de kerkhervorming betreft, maar zo maar eens werkelijkheid zou kunnen zijn. Concreet betekent dit dat we de kerkhervorming herdenken door een welwillend bezoek te brengen aan één of andere 'tentoonstelling' – in welke vorm dan ook. Waarmee we menen onze verschuldigde plicht aan de herdenking van zo'n belangrijk gebeuren te hebben gedaan. De vraag is of we daarmee werkelijk hebben herdacht.

Bijbels herdenken

Herdenken in de Bijbelse zin van het woord is van een heel ander kaliber. Israël en ook de christelijke gemeente hebben hun gedachtenisfeesten. Voor een deel vallen die samen (1), voor een deel ook niet (2). Wat de eerste categorie betreft, valt te denken aan Paasfeest en Pinksterfeest. Wat betreft de tweede categorie denken we wat betreft Israël aan Loofhuttenfeest, Grote Verzoendag en Purimfeest; en voor wat betreft de christelijke gemeente denken we aan Kerstfeest, Goede

Vrijdag en Hemelvaartsdag. Er is dus sprake van overeenkomst en verschil. Zo u wilt: gelijktijdigheid en ongelijktijdigheid. Wat echter Israël en de kerk verbindt als het gaat om het vieren van de genoemde gedachtenisfeesten is dat het niet alleen maar in louter herdenken blijft steken. Gedachtenisfeesten zijn per definitie geen herinneringsfeesten! Tenminste: niet alleen maar herinneringsfeesten. Waarbij het vieren blijft steken in de herinnering. Een herinnering die vervolgens voor (on)bepaalde tijd opzij kan worden gelegd. Bepaald niet! Bijbelse gedachtenisfeesten kenmerken zich, kort gezegd, hierdoor dat we ons herinneren de grote daden van God in de geschiedenis van Zijn volk of van Zijn kerk. En we ons vervolgens afvragen wat die daad uit het verleden voor ons in het heden betekent. Om die betekenis voor het heden ons eigen te maken. Bijbels herdenken krijgt dus altijd gestalte in de vorm van wat we een drietrapsraket kunnen noemen: verleden -> heden -> wij. Je hebt in de Bijbelse zin van het woord geen Pasen (om dat feest als voorbeeld te nemen) gevierd, als je niet in gedachten bij het lege graf bent geweest. Daar wil de verkondiging ons brengen. Daarom is heilsprediking altijd verkondiging van de heilsfeiten. Het kan toch niet bestaan dat in de verkondiging van Pasen niet luidkeels zou klinken: 'De Heere is waarlijk opgestaan!'. Maar dat geproclameerd zijnde, dient zich vrijwel meteen de vraag aan wat dit machtige gebeuren voor vandaag betekent. Als Jezus de Levende is, als Hij dood gewéést is en leeft tot in alle eeuwigheid, dan heeft de dood ook anno Domini 2017 het laatste woord niet. En als dat verkondigd wordt, is het een levensbelangrijke vraag hoe deze werkelijkheid wordt vertaald naar mijn leven. Kort gezegd: herdenken is een spanningsvol gebeuren waarin mijn leven van hier

en nu wordt verplaatst naar het krachtenveld van toen. Waarbij ik zelf met huid en haar betrokken ben. Om bij het voorbeeld van Pasen te blijven: het lege graf in de tuin van Jozef van Arimathea en de betekenis daarvan blijken springlevend voor het heden. In het Bijbels herdenken worden we teruggebracht bij de bron en laven we ons aan het levende water! Als het zo toegaat, vieren we Paasfeest om nooit meer te vergeten – zoveel eeuwen na dato. Omdat God in Christus de Levende is!

Herbronning

Met een wat minder alledaags woord zou je dat ‘herbronning’ kunnen noemen – terug naar de bronnen om daaruit te drinken. Op die manier vieren we de heilsfeiten hier en nu. We zullen het erover eens zijn dat de kerkhervorming in die zin geen heilsfeit is. Het gebeuren van 1517 behelste in ieder geval geen onherhaalbaar gebeuren, zoals dat van de heilsfeiten

geldt. De geboorte, het lijden en sterven, de opstanding en hemelvaart van Christus zijn volstrekt uniek en daarom onvervangbaar en onherhaalbaar. Dat de kerkhervorming met deze heilsfeiten op geen enkele manier is te vergelijken, wisten de reformatoren zelf maar al te goed, getuige hun adagium: *Ecclesia Reformata Semper Reformanda* – de kerk van de hervorming moet voortdurend hervormd worden. Maar die woorden geven juist aan dat herdenking van de kerkhervorming in het spoor van de Bijbelse gedachtenis (van de heilsfeiten) dringend noodzaak is. Herdenking van de kerkhervorming houdt daarom ook noodzakelijk herbronning in. Dat houdt in: luisteren naar de boodschap die de kerkhervormers ons hebben nagelaten. En vervolgens kijken hoe we die boodschap vruchtbaar kunnen maken voor het heden. Daarin ligt vooral onze roeping in dit jubileumjaar. Wat dat concreet inhoudt, willen we in volgende nummer onder het vergrootglas leggen.

Dr. A.J. Kunz

Bidden moet je leren

Een jonge moeder houdt haar pasgeboren kindje tegen zich aan. Zachtjes bidt ze voor haar baby'tje. Enkele jaren later zit ze op de rand van het bed. Samen met haar dochtertje zingt ze 'Ik ga slapen, ik ben moe'. Dan breekt de tijd aan voor een gebed met eigen woorden. Samen zoeken ze naar woorden om te bidden. Tot het dochtertje een tiener is. Voorzichtig vraagt moeder: 'Vergeet je niet te bidden?' En stilletjes bidt ze opnieuw voor haar kind. Leren bidden duurt een leven lang.

‘Leer ons bidden, Heere,’ zo vroegen de discipelen aan Jezus. Bidden komt je blijkbaar niet aanwaaien. We hebben er hulp bij nodig; de leiding van de Heilige Geest bovenal. De Geest is immers de grote Leermeester. Maar Hij bedient Zich daarbij van mensen. Kinderen leren vooral bidden van hun ouders. Of, als die in gebreke blijven: van hun opa’s en oma’s of andere betrokkenen bij de opvoeding. Leren bidden is een belangrijk onderdeel van geloofwaardig opvoeden. Bidden is immers spreken met God. Wie niet geleerd heeft om naar Gods stem te luisteren en met Hem te spreken, komt niet verder dan een godsdienstige vorm. Leren bidden is dus essentieel.

Vorming

In de praktijk van de opvoeding is er doorgaans geen punt aan te wijzen waarop ouders tegen hun kind zeggen: ‘Voortaan gaan we bidden, aan tafel en ’s morgens en ’s avonds.’ Zo’n moment is er alleen als ouders de godsdienstige opvoeding hebben veronachtzaamd en op hun schreden terugkeren. Doorgaans groeien kinderen in de praktijk van het gebed. Dat is iets om zuinig op te zijn. Als jonge ouders moet je er trouwens wel op alert zijn. Goede gewoonten zijn vanuit opvoedkundig gezichtspunt belangrijk voor een stabiele persoonsvorming. Bidden is zo’n goede gewoonte. Kinderen weten niet beter: we bidden en danken voor het eten. En ’s avonds bid ik met mama of papa. Tot ze merken dat het bij vriendjes anders gaat. ‘Ze bidden niet eens voor het eten!’ Zo gewoon is het blijkbaar niet, om te leren bidden.

Tafelgebed

In een christelijk gezin staat de goede gewoonte van het bidden niet ter discussie. Maar de vraag is wel dat het niet bij een

goede gewoonte blijft: welke plaats heeft het gebed in ons gezin? Zeker voor jonge kinderen ben je als ouder een identificatiefiguur. Dr. K.H. Miskotte wijst in dit verband op het tafelgebed. In pedagogisch opzicht hebben we onze kinderen voor te gaan in de betekenis van dit gebed, aldus Miskotte. Het is bedoeld als een besef van afhankelijkheid, maar het gevaar van sleur ligt op de loer. Bidden aan tafel is belijden dat alle goeds van God komt. Het is God erkennen als de Gever van alle zegeningen. Tegelijk gaat juist het tafelgebed dikwijls nogal gehaast. Het eten staat op tafel en we hebben niet veel tijd. In veel gevallen gebruiken we standaardwoorden. Met een formuliergebed is op zich niets verkeerd. Het is echter een veeg teken als we vlak na het bidden vragen: ‘Hebben we al gebeden?’ Kinderen moeten de urgentie van het bidden met de paplepel naar binnen krijgen. Ingroeien in een gewoonte is alleen mogelijk als kinderen merken dat er iets achter schuilt. Maar als bidden slechts een formaliteit lijkt, bereiken we het tegendeel.

Omgang

Hoe je als ouders bidt, weerspiegelt je omgang met God. En dat is weer van belang voor het leren bidden van je kinderen. Hoe krijgt dat ingroei in de gewoonte van het bidden, of liever: hoe krijgt de weg van het gebed concreet gestalte in een christelijke opvoeding? Van jongs af aan zijn kinderen niet slechts figuranten, maar ze participeren in het gebed. Met een kind van een jaar vouw je zijn handjes. Een kind van twee leer je om zijn ogen dicht te doen. Je bidt een kindergebed bij het eten en bij het slapen gaan bijvoorbeeld ‘Ik ga slapen, ik ben moe’. Dat laatste gebed kun je steeds verder uitbreiden. Iedere keer een nieuw couplet, waardoor je kind steeds meer

aspecten van het bidden leert. Niet alleen de vraag dat de Heere trouw de wacht houdt, maar ook het gebed om de vergeving van je zonden. En het gebed voor je ouders, voor gezondheid enzovoorts. Het mooie van zo'n gebed is dat in kindertaal woorden gegeven wordt aan datgene waar kinderen voor mogen bidden. Het gevaar is natuurlijk weer de sleur; bidden is meer dan een ritueel voor het eten of het slapen gaan. Dit vraagt van opvoeders dat je je kinderen voortdurend duidelijk maakt wat bidden is. Het is spreken met God. Dat vraagt stilte en eerbied. Geen afraffelen van een religieuze verplichting dus. En het vraagt een gebedshouding. Bij voorkeur geknield, als teken van eerbied en afhankelijkheid. Om het besef te voeden dat bidden niet zomaar iets is; wie bidt vraagt audiëntie aan bij de Heere God. Dat kan alleen omwille van het offer van onze Heere Jezus Christus. Om eerbiedig stil van te worden.

Aan de hand

Opnieuw blijkt dat leren bidden tijd vraagt. En stilte. Twee dingen die zo schaars zijn, ook in onze gezinnen. Even snel je kinderen op bed leggen. Wie bezondigt zich er nooit aan? Maar om te leren bidden zijn tijd en stilte essentieel. Dat geldt te meer als er een volgende stap moet worden gemaakt. Je merkt dat je kind het zingen van zijn avondgebed een beetje overgroeit. Vaak vraagt het er zelf om: 'Mag ik ook zelf bidden?' In pure, onbeholpen kinderzinnen komen er dan mooie dingen. Regelrecht uit het hart. Een dankgebed voor de mooie dag. Een vraaggebed voor zieken. Soms zelfs dingen uit de actualiteit van deze wereld, gezien vanuit het perspectief van een kind. Dat zijn kostbare momenten. Er zijn echter ook kinderen die een steuntje in de rug nodig hebben. Bidden vereist veilig-

heid, maar het betekent ook het overwinnen van je schaamte. Als opvoeder heb je de taak om je kind bij de hand te nemen. 'Zullen we samen bidden? Ik zal eerst bidden, en daarna mag jij bidden. Of wil jij liever eerst bidden, dan doe ik het straks.' Leren bidden is geen kwestie van het aanleren van een techniek. Het is een oefening om je leven bij God te brengen. Om voor Gods aangezicht te leven. Daar mag je als ouder je kind in voorgaan. En neem je kind bij de hand.

Achter Jezus

Een gebed vraagt om voorbereiding. 'Waar moeten we voor bidden?' Die vraag kan aan tafel of op de rand van het bed al heel wat losmaken. Er kunnen allerlei gebeurtenissen van de dag naar voren komen. 'Waar mogen we de Heere voor danken?' 'Wat moet je tegen de Heere vertellen, wat deed je vandaag verkeerd? Welke zonden moet je belijden?' Nogmaals: bidden vraagt tijd en stilte. De voorbereiding ook. Al biddend leren we onze kinderen meteen dat het niet in de hoeveelheid woorden zit. En dat degene die bidt als het ware in zijn binnenkamer gaat (je slaapkamer bijvoorbeeld), een plek waar je alleen met God bent (zie Mattheüs 6:5-7).

Leer je kinderen ook het volmaakte gebed dat Jezus ons heeft geleerd, het Onze Vader. Be-doeld om te bidden als je zelf geen woorden hebt, maar zeker ook als een ijkpunt voor je eigen gebeden. Eerst driemaal U, voordat onze eigen dingen komen. En niet te vergeten: eindigend in de lofprijzing! Zo krijgt het gebed vorm en structuur, met het gebed dat onze Heere Jezus Christus Zijn discipelen leerde bidden. Wie zo leert bidden, die leert ook zijn gebed te besluiten 'in Jezus' Naam'. Als we bidden, pleiten we niet op onze verdiensten, maar op de verdiende genade van Christus.

Luisteren

Bidden is spreken met God, zo leren we onze kinderen. Maar leren bidden vraagt voor alles: luisteren! Bidden is antwoorden op Gods aanspraak. Echt bidden, dat doe je bij een open Bijbel. De Geest leert je bidden. Al is het voor kinderen veelal in kindertaal. Dit is echter wezenlijk: bidden is geen slag in de lucht, al kun je God niet zien. En al krijg je ook niet meteen antwoord. Maar bij een open Bijbel krijgt het gebed haar plaats: in de gestalte van het antwoord. Zoals de jonge Samuel leerde bidden, nadat de HEERE hem riep: 'Spreek, Uw dienaar luistert' (1 Samuël 3:10).

Hoe verder?

Is jong geleerd nu ook oud gedaan? In veel gevallen is dat zo. We kunnen de betekenis van opvoeding eerder onderschatten dan overschatten. Er zijn echter genoeg ouders die een ander verhaal hebben. Over kinderen die zo ontroerend konden bidden, maar waar het in de puberteit helemaal weg lijkt. Juist de puberteit is voor geloofwaardig opvoeden een spannende tijd. Je zit er immers niet zomaar meer naast. Het betekent zoeken naar nieuwe vormen. Al zijn er soms ineens die momenten van openheid en kwetsbaarheid. Maar het is anders dan bij jonge kinderen. Pubers moeten er doorheen. En ouders dus ook. Het zou niet goed zijn wanneer je tiener alleen aan jouw hand kan bidden. Gelukkig zijn er ook anderen: jeugdwerkleiders bijvoorbeeld. Maar als ouder vraag je je af: hoe gaat het

nu verder? Je kijkt bij het bed van je kind, of je sporen van de omgang met God vindt. Is de Bijbel gebruikt, of ligt die er al meer dan een week onaangeroerd? Ligt die soms ergens onder het bed? Is het dan soms opnieuw tijd om zelf te leren bidden? Een gebed voor je kinderen: *Houdt Gij mijn kinderen vast, als ik ze los moet laten. Zelfs als satan ze als de tarwe zift. Laat ze nooit van U vervreemden, nooit, hun leven lang.*

En vertel het ze maar, zonder te preken. Ook nu is het belangrijk dat je kinderen merken dat bidden voor jezelf geen formaliteit is,

Gratis digitaal magazine Opvoedingsbron

Dit artikel is onderdeel van het digitale magazine *Opvoedingsbron* met het thema 'In gebed'. *Opvoedingsbron* is ontstaan vanuit de Werkgroep Educatief Beraad, een gezamenlijk initiatief van de Bond van Hervormde Zondagsscholen, de Hervormd-Gereformeerde Jeugdbond, de Hervormde Mannenbond en de Hervormde Vrouwenbond.

In *Opvoedingsbron* vindt u:

- * Het artikel 'Bidden moet je leren'
- * Een bijbelstudie n.a.v. Psalm 81
- * Zeven gezinsmomenten voor aan tafel rondom het bidden, over Daniël
- * Ervaringsverhalen van gemeenteleden
- * Tips en verwijzingen voor verdere verdieping en/of een thema-avond in eigen gemeente

Opvoedingsbron is gratis te downloaden van onderstaande websites:

www.hervormdezondagsscholen.nl - www.hgjb.nl
- www.hervormdemannenbond.nl/actueel -
www.hervormdevrouwenbond.nl

Een gedrukt exemplaar is voor € 1,- per stuk te bestellen via www.hervormdevrouwenbond.nl/diversen/magazine

maar omgang met de levende God. Benut de gelegenheden dat je als gezin samen bent. Op zondagavond bijvoorbeeld. Wat is het rijk om vanuit de zondag de werkweek voor Gods aangezicht te brengen. En om dan de blijdschap en de zorgen bij God te brengen.

Toekomst

Hiermee is natuurlijk niet gezegd dat pubers per definitie niet meer zelf bidden. Gelukkig wel. Ook als ze hun vragen kennen: 'Is er een God die hoort?' En: 'Wat als ik al zo vaak om iets gebeden heb?'

Bidden vraagt om geloof en om volharding. Dat is meteen een antwoord op de vraag of het allemaal niet te hoog gegrepen is, dat geloofwaardig opvoeden. Je mag het in Gods kracht doen... Je mag er met je (tiener)kind om vragen. Ook dat hoort bij de leerschool van het gebed. Opdat ze groeien naar geestelijke volwassenheid. In de taal van het doopformulier: opdat ze *Uw vaderlijke barmhartigheid mogen belijden, en in alle gerechtigheid onder onze enige Leraar, Koning en Hogepriester, Jezus Christus leven!*

Organisatienieuws

D.V. 18 maart 2017

Mannen-themadag in Veenendaal

Onderwerp: Uitzicht ja/nee?

Sprekers: ds. G.R. Procee Chr. Ger. Mid-delharnis) en ds. J. Belder (Hervormd Hars-kamp).

Plaats: Gebouw Maranatha (naast de Juliana-kerk), Prins Bernhardlaan 28 te Veenendaal. Aanvang: 10.00 uur, inloop vanaf 09.30 uur. Ook dames zijn hartelijk welkom.

Mannen-themadag Tholen

Datum: 1 april 2017.

Plaats: Hervormd verenigingsgebouw de Wingerd, Nieuwepad 1, 4691 BP Tholen.

Aanvang: 10.00 uur, inloop vanaf 9.30 uur.

Onderwerp: 'Reformatie opwekkend toen en nu'. Sprekers: Ds. P van de Kraan (Hervormd-Arnemuiden) en Ds. C.J. Droger (Chr.-Ger.-Vlaardingen).

overlijdensberichten

In vertrouwen op zijn Heere en Heiland is ontslapen ons zeer gewaardeerd lid en broeder

GEURT VAN DE KRAATS

in de leeftijd van 72 jaar.

Wij wensen zijn vrouw Hannie, kinderen en verdere familie Gods troost en nabijheid toe.

Bestuur en leden van
"Mannenvereniging West"

Veenendaal, december 2016

Met droefheid geven wij kennis van het overlijden van

HENDRIK VAN TUYL

op de leeftijd van 84 jaar.

Met dankbaarheid denken wij aan de tijd dat hij als trouw lid en bestuurslid aan onze vereniging was verbonden.

De HEERE schenke troost en Zijn nabijheid aan zijn vrouw en verdere familie.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging Filologus
te 's-Grevelduin-Capelle

*De Heere is genadig en rechtvaardig en onze
God is ontfermende.*

Ps. 116 : 5

Met droefheid geven wij kennis van het
overlijden van ons trouw en meelevend
lid

**WILLEM CORNELIS
NOORLANDER**

in de leeftijd van 85 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen, klein-
achterkleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
"Onderzoekt de Schriften"

Nieuwerkerk aan den IJssel,
23 december 2016

"Maar de Heer zal uitkomst geven"

Met droefheid geven wij kennis dat de
HEERE op woensdag 4 januari 2017 uit
ons midden heeft weggenomen onze oud-
secretaris en meelevend lid

**DIRK JAN JORDEN
SLOESERWIJ**

op de leeftijd van 69 jaar.

De HEERE schenke Zijn troost en
nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en
kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging BOAZ

Hilversum, januari 2017

19

Op Zijn tijd heeft de Heere tot Zich
genomen ons gewaardeerd lid

JAN VAN DIJK

in de leeftijd van 83 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen, klein-
kinderen en verdere familie in hun
verdriet.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging "Calvijn"
te Genemuiden

Genemuiden, 16 november 2016

'Gij hebt mijn rechterhand gevat'
Ps. 73 vers 23b.

Met ontroering namen wij kennis van het
overlijden van ons trouw lid

ROKUS TERLOUW

in de leeftijd van 89 jaar.

Hij is meer dan 55 jaar lid geweest van
onze vereniging en wij zullen zijn plaats
en betrokkenheid bijzonder missen.

De Heere trooste zijn achtergebleven
vrouw, kinderen en kleinkinderen met
Zijn nabijheid.

Namens bestuur en leden van de
Mannenvereniging
'De Waarheid der Schriften te Dordrecht'

Dordrecht, januari 2017

UITNODIGING

aan de leden van onze bond om op D.V.

ZATERDAG 8 APRIL 2017

aanwezig te zijn op de

HUISHOUDELIJKE VERGADERING

Locatie: **gebouw Maranatha naast de Julianakerk**
Prins Bernhardlaan 26, 3901 CC te Veenendaal
Aanvang 14.00 uur.

AGENDA:

1. Opening door de voorzitter ds. W. Westland
2. Jaarverslag van de secretaris
3. Jaarverslag van de penningmeester/begroting 2017
4. Verslag van de kascontrolecommissie
5. Benoeming nieuwe kascontrolecommissie
6. Mededelingen
7. Uitslag verkiezing hoofdbestuursleden
Voorgestelde dubbeltallen:
 1. vac. ds. W. Westland (niet herkiesbaar):
ds. H.I. Methorst te Nieuwerkerk aan den IJssel
ds. A. Snoek te Kesteren
 2. vac. ds. J.H. Lammers (herkiesbaar):
ds. J.H. Lammers te Ridderkerk
ds. W.F. Jochemsen te Noordeloos
 3. vac. ds. E. de Mots (herkiesbaar):
ds. E. de Mots te Rijssen
dr. P. Veerman te Katwijk aan Zee
8. Verkiezing nieuwe voorzitter: voorstel ds. J.H. Lammers
9. Referaat door ds. J.P. Nap
"Mannenvereniging en Reformatie"
10. Collecte – u kunt ook gebruik maken van een éénmalige machtiging
11. Pauze (verkoop referaten)
12. Bespreking van het referaat
13. Rondvraag
14. Sluiting door ds. J.H. Lammers

U bent hartelijk welkom!

C.D. Groenendijk (2e secr.)

P.S.: Op het terrein van de Julianakerk kunt u gratis parkeren.